

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. — pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Mișcări nefaste.

Temelia puternică a tuturor așezămintelor omenești, sociale, este religionea, este credința.

Credința creștină a întemeiat și a dat tăria existenței statelor de azi din lumea cuită; credința, care e temelia mântuirii sufletești, e tot-odată baza instituțiilor lumesti, a instituțiilor garante a bunei stări și propășirii din această lume.

Lipsa de credință a distrus uimitor de puternica împărăție romană din lumea veche; și credința a mântuit dela peire popoarele barbare, cari strecurându-se ca un potop distrugător peste marea împărăție, încreștinându-se numai, temelie au pus înfloririi și premenirii popoarelor.

Acei barbari cari nu s'au înjugat la carul credinței creștine, perit-au, — și abea numele le-a mai rămas în paginile istoriei.

Acest adevăr, istoricește constatat, și predicat și de biserica creștină, este un etern adevăr, care ar trebui să cuprindă toate mințile și toate inimile, toată suflarea doritoare de viață și de mântuire.

Este o decădere, un prim semn al prăbușirii acolo, unde se nesocotește acest adevăr; este un păcat și este o nenorocire, când, în căutarea tălmăcirii adevărului mintea omenească umblă să depășească marginile credinței; căci nefastele roade ale acestor fel de idei și învățături nu vor întârzia să se ivească, reînfrățind omenirii decăzute un nou sfârșit al Sodomei.

Această nenorocită cale se dibuiește, în numele „științei“, de unii mari dascăli dela cea mai înaltă școală din patria noastră. Am vorbit în alt rînd de goana la care a fost expusă sfînta cruce la Universitatea din Budapesta. Ahea s'a făcut liniște în cea afacere și din nou izbucnește un alt scandal, scandalul născut în jurul casului că profesorul Pikler propagă ateismul de pe catedră.

O revoltă a cuprins toate sufletele luminate creștine; și cu drept cuvânt: când astfel de idei se pro-

pagă de pe catedră; când sentimentul creștinesc, morala și credința, vor fi sguduite în sufletele tinere, cari vor constitui viitoarea generație a acestei țări; când astfel se face educația teoretică, ear în practică se blasfemiază simbolul mântuirii, — cu drept cuvânt se poate pune întrebarea: oare nu ne apropiem de sfârșitul Sodomei moderne?

Cu adevărat, acestea sunt semnele unui început de ruină morală, unei inbolnăviri sociale, care dacă nu va fi lecuită, la desastru va duce pe cei atinși de dînsa.

Sub strălucitoarea haină a „a-tot-științei“ omenești, uitându-se relativitatea fapturei noastre, uitându-se raportul dintre Creator și creațiunea sa, — se intenționează de mâni sacrilege îmbrățișarea diabolică, distrugătoare de credință, de ideal și de moralitate: totatătea perversități sufletești, cari duc spre Sodoma!

Când semnalăm această mișcare nefastă, pornită de acolo, de unde ar trebui să se reverse înțelepciune, învățătură și morală, în mințe ne vin jalnicile cuvinte: „La riul Vavilonului, acolo am șezut și am plîns . . .“

Dar nu aci ne mărginim, căci datoria noastră este mai mare decât a sta îndurerăți cu inima; datoria noastră este să ne păzim staulul de lupii răpitori, să ne păzim grădina de o buruiiană veninoasă și să ne-o îngrijim, întărindu-ne și asigurându-ne contra nefastelor efecte cari ar putea străbate și în cercul nostru din valurile spumoase ale unei mișcări distrugătoare. Cu atât mai virtos aceasta, cu cât biserica, școala și neamul, la noi una sunt, formând tăria unei trinități pămîntești, — și pe aceasta să ne-o păzim fără prihană în făptura sa, să o cultivăm și să o păzim, căci prin ea existăm și prin noi există ea; și când germenii corupției ar pătrunde în această țarie, deschisu-s'a drumul perirei.

Această trăime să ni-o întărim și asigurăm, să ne-o păzim și spriginim, — și bunele așezăminte bune roade vor aduce.

Sinodul Eparchial.

Ședința IV.

S'a ținut la 10/23 Aprilie 1901, orele 4. d. a.

Președinte: Prea Sfinția Sa Domnul Episcop diecesan Iosif Goldiș. — Notar: Ioan Georgia.

Nr. 41. Se cetește protocolul ședinței a II-a și se autentifică.

Nr. 42. Inaltul presidiu prezintă următoarele esibite :

Cererea comitetului parochial din Criscior, pentru descrierea restanței de contribuțiune eparchială în sumă de 127 cor. 92 fl.

Se predă comisiunei petiționare.

Nr. 43. Cererea deputatului sinodal Ioan Pap (mirean) pentru concediu pe întreaga durată a sesiunii sinodale

Concediul cerut se acordă.

Nr. 44. În vederea deselor cereri de concediu, nemotivate și lipsite de dovezile cuvenite; și în vederea că asemenea absentări jignesc funcționarea normală a acestui Sinod, deputatul Dr. N. Oncu propune și Sinodul

invită pe toți deputații sinodali, să participe la toate sesiunile și ședințele sinodale și totodată în sensul §-lui 59. din Regulamentul afacerilor interne decretează, că pe viitor nici un concediu nu se va acorda fără de cuvenita motivare și dovadă a cererei de concediu, urmând a se proceda în cas contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. suscitată. Acest conclud să se comunice cu toți deputații sinodali în literale de convocare la sesiunile sinodale ce vor urma.

Nr. 45. Urmează la ordinea zilei continuarea referadei comisiunei epitropești prin raportorul Dr. Ioan Suciu și la propunerea comisiunei Sinodul

ia la cunoștință raportul special al senatului epitropesc relativ la renovarea, ori edificarea unui nou local consistorial.

Nr. 46. Raportul senatului epitropesc din Arad cu privire la subvențiunea de 600 cor. acordată fostului referent Ioan Moldovan, Sinodul

il ia spre știre și subvențiunea votată de Consistor se aprobă.

Nr. 47. Raportul senatului epitropesc din Arad despre remunerațiunea de 200 cor. dată protopresbiterului Petru Serb din F.-Giriș pentru administrarea pământurilor fondului preoțesc din F.-Giriș și F.-Tout, Sinodul

il ia spre știre.

Nr. 48. Raportul senatului epitropesc din Arad, relativ la regularea sumelor anticipate din fondul comunelor micste, în afaceri de despărțire ierarhică,

se ia spre știre cu îndatările, ca Consistorul să prezente sesiunii procsime sinodale raport special în această afacere.

Nr. 49. Raportul senatului epitropesc din Arad, privitor la restanțele în fondul școlar preparandial și aucta școlară

se ia spre știre, avisându-se Consistorul a urma cu incassările pretensiunilor acestui fond.

Nr 50. Raportul senatului epitropesc din Arad, cu privire la pretensiunile restante în tasul II. și III.

se ia spre știre; și să hotărește să se continue licuidarea conform concludelor sinodale anterioare!

Nr. 51. Raportul senatului epitropesc din Arad, relativ la instituirea adiunctului referent la senatul epitropesc și a contabilului ajutor

se ia spre știre.

Nr. 52. În necs cu concludul precedent P. S. Sa Dl Episcop diecesan comunică, că la rezolvarea afacerilor epitropești din punct de vedere juridic, timp îndelungat și fără nici o remunerațiune a dat ajutor raportorul avocat Dr. Ioan Suciu, ceea-ce

Sinodul luând la cunoștință, exprimă deputatului Dr. Ioan Suciu mulțămintă protocolară, pentru serviciul prestat.

Nr. 53. La raportul senatului epitropesc din Arad despre adaosul personal de 500 cor. votat de Consistor referentului dela senatul strîns bisericesc Ioan I. Papp comisiunea epitropească prin același referent propune, ca suma de 500 cor. votată de Consistor să se aproabe sub titlul de remunerațiune pentru anul curent, ear încât privește definitivă regulare, afacerea referentului bisericesc se transpune comisiunei sinodale, însărcinate cu prezentarea unui proiect pentru regularea și ameliorarea generală a lefurilor tuturor funcționarilor și profesorilor.

Fată de această propunere a comisiunei, deputatul Dr. N. Oncu face contrapropunerea că: Sinodul încuviințează suma de 500 cor. votată pentru persoana părintelui Ioan I. Papp asesor referent; se enunță însă, că acest vot nu formează nici un prejudiciu în favorul său în cazul de regulare a salariilor.

Sinodul după o desbatere, la care iau parte deputații V. Mangra, Dr. Aurel Halic, Ioan Russu, M. Veliciu și P. Truța, cu majoritate de voturi

primește propunerea comisiunei epitropești.

Nr. 54. Raportul senatului epitropesc din Arad, referitor la ridicarea plății dela 1200 cor. la 1600 cor. și definitivarea archivarului consistorial Virgil Mihulin, Sinodul

il ia spre știre cu aprobare.

Nr. 55. Raportul senatului epitropesc din Arad, cu privire la incassarea restanțelor fondului bisericesc clerical

se ia spre știre cu avisarea de a continua cu toată rigoarea incassările.

Nr. 56. Urmează la ordinea zilei referada comisiunii petiționare. Raportor: Dr. George Popovici.

Cererea comunei parohiale Șuşanoveț pentru descrierea contribuției restante de 4 fl. de suflet, la propunerea deputatului Roman Ciorogariu, Sinodul decide:

a se transpune la Consistorul din Arad, ca să facă cercetare spre a se constata cauza restanțelor, apoi conform rezultatului obținut să o rezolve Consistorul definitiv în sfera sa de competență.

Nr. 57. Comuna bisericească din Darvaș

se autorizează de a colecta pe teritoriul diecesan pentru ajutor la edificarea școlii.

Nr. 58. Comuna bisericească din Chișlaz

se autorizează a colecta pe teritoriul diecesan pentru edificarea bisericii.

Nr. 59. Comuna bisericească Fancia

se autorizează a colecta pe teritoriul diecesan pentru renovarea bisericii și a casei parohiale.

Nr. 60. Comuna bisericească Pesteș

se autorizează a colecta pe teritoriul diecesan pentru edificarea școlii.

Nr. 61. La cerererea com. parohial din Aga

se încuviințează întreprinderea unei colecte pe teritoriul diecesan pentru acoperirea speselor, la zidirea casei parohiale de acolo.

Nr. 62. La propunerea aceluiași referent petițiunile:

a) comitetului parohial din Hisiaș pentru descrierea restanței contribuției de 4 fl. de suflet;

b) a preotului Simeon Cornea din Repsig pentru regularea speselor de cult încasate de către organele statului dela credincioșii noștri;

c) a comunei bisericești Aldești pentru descrierea restanței din contribuția de 4 fl. de suflet;

d) a mai multor credincioși din Macea contra preoților Ladislau Petrilă și Liviu Rațiu;

e) a comitetului parohial din Dobrești, pentru a li-se da anual un ajutor de 200 cor. la salariul învățătorului;

f) a preotului George Balan din B.-Comloș pentru ștergerea datoriei de 748 cor. 50 fl.;

g) a preotului Silviu Bichicean din Nereu pentru iertarea datoriei de 400 cor. —

se transpun Consistorului din Arad pentru competența rezolvare.

Nr. 63. Rugarea comunei bisericești din Șușt pentru ajutor de 400 cor. spre a-și reedifica s. bisericească, la propunerea aceleiași comisiuni

se transpune cu recomandare Consistorului din Oradea-Mare pentru competența rezolvare.

Nr. 64. Tot la propunerea comisiunii petiționare, rugarea

a) preotului Ilie Bursășiu și soții pentru descrierea restanței contribuției eparchiale din Șușt;

b) a preotului Ilie Bursășiu și soții pentru des-

crierea restanței contribuției eparchiale din Briheni;

c) a comunei bisericești Remetea pentru ajutor la acoperirea bisericii;

d) a preotului Petru Botici din Luncoșoara pentru ajutor, ca să poată merge la cutare-va loc de cură;

e) a preotului Zachario Papp din Diosig pentru scutire de sidocsie și tacsă la fondul preoțesc.

f) a comunei bisericești Șumugiu pentru descrierea restanței contribuției eparchiale;

g) a comunei bisericești Dărnișoara pentru iertarea restanței de contribuțiune eparchială;

h) și a comunei bisericești din Criscior pentru iertarea restanței contribuțiunii eparchiale,

se transpun Consistorului din Oradea-Mare spre rezolvare competență.

Nr. 65. În necs cu concludul anterior de sub Nr. 41/901 rugarea fostului referent Consistorial Ioan Moldovan pentru urcarea subvențiunii

se transpune Consistorului din Arad pentru binevoitoare apreciere.

Ședința se ridică la orele 7 d. m. anunțându-se procsima ședință pe 11/24 Aprilie 1901 la orele 10 a. m.

Acest protocol s'a cetit și autentificat în ședința a V-a a sinodului eparchial ținută la 11/24 Aprilie 1901.

Ioșif Goldiș, m. p.

Ioan Georgia m. p.

Episcop președinte.

notar.

Ședința V.

S'a ținut la 11/24 Aprilie 1901. orele 10. a. m.

Președinte: Prea Sfinția Sa Domnul Episcop diecesan *Ioșif Goldiș*. — Notar: *Dr. Alesandru Marta*.

Nr. 66. Se cetește protocolul ședinței a III-a și se autentice.

Nr. 67. Se cetește protocolul ședinței a IV-a și se autentice.

Nr. 68. Înaintea ordinei de zi deputatul Paul Gavrillette însinuă următoarea interpelare: „Onorata comisiune emisă de Venerabilul nostru Consistor aradan, pentru licuidarea socoților bisericești în comuna Berechiu eșind în fața locului la 24 Iunie 1900. st. v. a constatat o sumă de peste 8000 cor. spesată prin ușurătatea și volnicia preotului de acolo, fără a fi fost preliminară, fără consimțământul și învoirea comitetului și respective a Sinodului parohial, cu ocasiunea deselor călătorii pela Arad și Budapesta, spre a cumpăra campanele bisericești, — cu ocasiunea sfințirii acelorora, a crucii din turn și a bisericii nou edificate și cu darea banchetelor pe seama oaspeților străini, spre a-și face renume pe contul sărăciei poporenilor sei, ceea-ce și Sfinția Sa a recunoscut prin subscrierea protocolului de cercetare și prin învoirea sa de a restitui anualminte suma aceea casei parohiale din beneficiul său preoțesc, bir, stole, congruă etc.

Deci cu finea anului 1900 încasat-a Veneratul Consistor dela numitul preot din suma aceea barem câțva; și dacă nu a încasat, ce a fost cauza?

Impuls la această interpelație mi-au dat:

1. O datorie privată a numitului preot — după cum se afirmă — cam de 6000 cor. a cărei încasare dacă va premerge încasării datoriei bisericești, atunci acesteia nu-i rămâne nimic;

2. Ivirea și lățirea sectei pocăiților și în aceea comună, care numai și numai ne-tactului Sfinției Sale se poate atribui; și

3. Că banii prăpădiți prin ușurătatea minții numitului preot s'au ridicat foarte ușor împrumut din cassa consistorială de aici, care iar va trebui să-i solvească poporului nevinovat."

P. S. Sa Domnul Episcop confirmă, că s'au ivit grave neorândueli în comuna Berechiu, unde chiar și sesiunea parochială a fost zălogită, dar Consistorul a ordonat cercetare și a suspendat pe preotul învinuit; cercetarea se face mai departe și asigură atât pe interpelant cât și pe Sinod, că Consistorul va purcede riguros și drept în cauză.

P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea, ca sfințitorul bisericești de nou zidite și deputatul Constantin Gurban, ca protopopul concernent, aflându-se atinși prin esposeul interpelantului, în care a accentuat și honorarele dela sfințirea bisericești, în chestie personală cer a se constata, că dînșii n'au luat honorare dela comună.

Deputatul Dr. Ioan Suciu clarifică, că afacerea în partea ei materială e regulată și că honorarele atinse de interpelant nu se rapoartă la P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea și protopopul Constantin Gurban, ci la diferitele comisiuni de experți și avocați, prin ce incidentul se încheie și atât

Sinodul cât și interpelantul iau la cunoștință răspunsul dat.

Nr. 69. Deputatul Dr. Ioan Suciu însinuă următoarea interpelare către înaltul presidiu:

„Luând în considerare și de basă tristește experiențe, că multe organe bisericești nu observă disciplina cuvenită, atât în ce privește necesitatea unei conlucrări comune într-o împințarea relelor, cât și în privința înfățișării aceluia organism în afară, de consolidat și solidar în resolvirea afacerilor sale interne;

luând de basă faptul, că mulți preoți mai tineri încep a se lăpêda și de portul și de înfățișarea unui preot ortodox român, umblă rași, șurt tunși, fără de reverende, ba îmbrăcați după fel de mode mai nouă, mi permit a interpela pe P. S. Sa Dl Episcop diecesan, că:

1. are cunoștință despre aceste abnormități și dacă da:

2. este decis a lua cele mai stricte măsuri, ca disciplina organelor noastre bisericești să fie atât în partea morală și de corporație, cât și în privința portului vechiu și a înfățișării esterne, restabilită, chiar și prin cele mai aspre măsuri coercitive ?"

P. S. Sa Dl Episcop dă recerutele deslușiri în punctul disciplinei bisericești, începând dela institutul pedagogic-teologic și declară că va urma cu deosebită atențiune atât disciplina din institut și gremiu, cât și a organelor esterne bisericești.

Sinodul și interpelantul iau cu satisfacție la cunoștință răspunsul dat.

Nr. 70. Înaltul presidiu presintă rugarea comitetului parochial din Coșdeni

se predă comisiunii petiționare.

Nr. 71. Urmează referada comisiunii bisericești predată prin raportorul ei Dr. Ioan Trăilescu, care cetește raportul general al Consistorului Aradan, ca senat strins bisericesc; și propune, ca acesta să fie în general luat la cunoștință.

Raportul în general și în special se ia la cunoștință.

Nr. 72. Comisiunea propune, ca punctul I. despre sporirea esibilitelor în anul 1900; punctul II. despre cele efectuite pentru regularea dotațiunii preoților din vistieria statului, demersul afacerii și starea ei actuală; punctul III. despre numărul esibilitelor intrate și resolve; punct IV. despre fluctuațiunea în clerul parochial; punct V. despre statul personal al clerului diecesan; punct VI. despre fluctuațiunea populațiunii în anul 1900; punct VII. despre fluctuațiunea populațiunii în periodul de zece ani 1891—1901; punct VIII. despre personalul didactic dela institutul teologic; punct X. despre cauzele matrimoniale și disciplinare; punct XI. despre activitatea preoției și a organelor din parochii; punct XII. despre bisericile nou edificate, renovate și sfințite; și punct XV. despre dărui, să fie luate la cunoștință și în special.

Se ia la cunoștință.

Nr. 73. La partea „Gravamine“ din p. II. al raportului, unde arată Consistorul, că înaltul guvern, preoților, cari și-au câștigat testimoniul de pe cl. VIII. medie după absolvirea cursurilor teologice, nu li-a licuidat macsimul congruei prescise de lege, ci îi numără în categoria celor fără 8 clase și face cunoscuți pașii, pe cari i-a întreprins pentru aplicarea §. 4 și 5 din legea despre congruă, comisiunea propune: „să fie rugat P. S. Sa Dl Episcop diecesan, ca punându-se în conțelegere cu I. P. S. Sa Dl Archiepiscop-Mitropolit și P. S. D-nul Episcop al Caransebeșului la ocașiune binevenită, să facă o nouă remonstrațiune la înaltul guvern și să întrevină personal pentru interpretarea §§-lor de sus în favorul preoției. Totodată propune a se enunța, că Sinodul diecesan nu poate primi vederile Escelenței Sale Dlui Ministru de culte, că adeca preoții, cari au făcut cl. VIII. medie după absolvirea cursurilor teologice, să se inscrie de nou la cursuri, căci aceasta ar fi contra demnității preoției. Totodată propune a se esprima recunoștință referentului Ioan I. Papp pentru rîvna și interesarea desvoltată în afacerea congruei.

După o discuțiune de viu interes, la care iau parte d-nii Dr. N. Oncu, Ioan I. Papp, Ioan Beleş, Nicolae Zigre

Sinodul primește propunerea de sus a comisiunei cu amendamentul făcut de dl Dr. Oncu, ca această cauză să se transpună Congresului național spre dezbateră și că silirea preotului a mai face odată cursurile teologice, ar fi nu numai contra demnității preoțești, ci și contra legii regnicolare. Sinodul exprimă totodată recunoștința referențului dela senatul strins bisericesc Ioan I. Papp pentru rivna și interesarea dezvoltată în afacerea congruei și decide, ca aceasta să treacă și la protocol.

Nr. 74. La punctul V. al raportului consistorial, unde se arată, că întru executarea concludului sinodal Nr. 39/900 anume — că preoții, cari n'au singhelie să și-o procure, s'a ajuns rezultat puțin, la propunerea comisiunei

Consistorul diecesan se avisează a stărui și mai departe pentru executarea aceluia concius.

După acestea P. S. Sa Dl Episcop-președinte cu considerare la înaintarea timpului, închide ședința și enunță ca termen pentru proxima ședință orele 4 d. a. din această zi.

Acest protocol s'a cetit și autenticat în ședința a VII-a Sinodului eparchial ținută la 12/25 Aprilie 1901.

Iosif Goldis, m. p. *Dr. Alesandru Marta, m. p.*
Episcop președinte. notar.

Predică

pentru Dumineca orbului — a VI-a după Paști.

„Când sunt în lume, lumina sunt lumii.“ Ioan IX. 5.

Iubiților Creștini!

Mare este invidia lumii de azi și nu este nici o desclinire între aceasta și cea a poporului jidovesc de pe vremea Mântuitorului nostru. Iisus, bunul nostru Părinte, venit anumit pentru întoarcerea casei lui Israil, ce n'a făcut pentru ca să-și impace earăși cu Tatăl său, să-și readucă în staulul oilor celor cuvântătoare din care săriră ca niște neînțelegetori față de păstorul lumii? Cine poate număra cuvintele? Cine poate cântări binefacerile arătate acestui popor pismătareț, invidios, până și ucigaș, ce le vărsa „Mielul lui Dzeu“ (Ioan I. 29) care voia să ridice pe umerii săi „păcatele lumii!“ (Ib.) Așa e iubiților mei frați și Creștini, că până azi nu s'a găsit mână care să poată scrie și nici limbă, care să poată grăi despre darurile, binefacerile și iubirea adevărată de Părinte ce o arăta Iisus față de poporul jidovesc; aceea era Cristos aceluia popor ce este lumina pentru întunerec. „Când sunt în lume — cuvintele buzelor sale — lumina sunt lumii,“ (Ib.) Și oare după acestea nu ni-se pune întrebarea: Și ce era acest popor pentru Cristos? Tot aceea ce este întunerecul pentru lumina „și au iubit omenii mai vârtos întunerecul decât lumina“ (Ioan III. 19.) Și când cuvântul lui Iisus era mai

ferbinte și cu mai mare dor de a-i trage la sine, atunci ferbea și ciocotea într'ênșii invidia, pisma și ura întunerecului contra „Luminei,“ încât acest popor ales alui Dzeu, se coboară până la hulitorii cei mai de rënd și vrea să-și omoară „deci au luat petri să arunce în el“ (Ioan VIII. 59.) Și Iisus bunul ce face? Îndelungă rēbdarea sa n'are margini! Și bunătatea sa e fără măsură! El e Dzeul cel ce nu vrea să țină minte răul, pentru că e „iubitor de oameni.“ O! Tu iubitorule de oameni, mare este bunătatea Ta! Nespusă iubirea Ta! Poporul jidovesc aruncă cu petri asupra Ta și Tu Doamne, le dai pâne fiilor săi. Căpeteniile poporului caută prilegiu să Te omoară și Tu pe fii lor îi faci cu vedere; vrei să-ți câștigi mai un dujman de moarte, care până aci era orb și încă din naștere?! Mirați-vă fiilor! Mirați-vă fraților! de o bunătate ca aceasta alui Cristos; trece pe cale și fără să zică cel orb ceva, fără să-și agrăiască — că l'a simțit trecēnd pe Iisus cu apostolii, ba au și vorbit despre cel orb — ca pe niște călători după vre-un ajutor: Iisus se duce singur la el și rostește însămnatele cuvinte: „Când sunt în lume, lumina sunt lumii“ (Ib.) și face îndată tină cu scuiptul său, îi unge ochii și-și trimite la fântâna Siloamului să se spele. Orbul se duce se spală la ochi și vine spre mirarea tuturor vēzēnd. În fața acestei minuni nemai auzite „din veac nu s'a auzit, că au deschis cineva ochii celui născut orb.“ (Ib. 32), mintea îmi stă în loc și ce voi mai zice? Despre ce voi învăța azi? Iisus vindecă ochii trupesți, eu să mă încerc a vindeca pe ai voștri cei sufletesți. Precum ochii trupului pot fi orbi, așa și cei sufletesți pot fi întunecați, a căror orbire e cu mult mai amară.

„La cer ochii mei ridic către Tine cuviite!“ (Antif. gl. 6) caută spre mine în această oră și mă întărește cu Darul Tău cel atot sfânt, și dă nevrednicilor mele buze și cuvinte tăria cu care ai deschis ochii orbului, ca și predica mea de azi ce din „muntele cel sfânt al Tău“ (Isaia XXVI. 13) și în de mare cuviință numele Tău o rostesc iubitului meu popor, să fie adevărat leac pentru cei orbi sufletesți.

Ear voi iubiților! îngăduiți-mi să aprind în sfeșnicul vostru lumina lui Cristos, care să lumineze tuturor!

*

Lumina trupului nostru, iubiților, este ochiul, ear lumina sufletului este credința noastră într'un Dzeu și faptele cele bune creștinești cari resar din aceasta. Cât de nefericit e cel ce și-a pierdut lumina trupului său, adecă ochii; acela n'are parte de nimic pe lume. Pentru acela înzēdar rēsare soarele, înzēdar împodobesc stelele bolta ceriului, înzēdar se rēvarsă zorile zilei și fără preț rămâne și amurgul serii, pentru-că ochii săi sunt pentru toate acestea morți; lumina trupului său este stinsă cu desēvērșire, și e cu atât mai geroasă și amarnică o astfel

de viață, cu cât aceea s'a stins încă din pântecul maicii sale, dela nașterea sa. Și o! cât de compătimitoare este o astfel de viață, când îl vezi cerșind în respintiile ulițelor, când îl auzi strigând cu înduioșare după ajutorul străinului în mijlocul târgurilor, încât te mișcă până în fundul inimei; și cu câtă jale nu petreci pe astfel de necăjit când îi arunci ajutorul tău, frate creștine, până ce și ochii nostri de multe ori plâng starea de vaet și suspin a bietului orb bătut cu desăvârșire de soartea amară. De câte-ori își blastemă unul ca acela viața sa ceruită și roagă ca în toată clipita să-l înghită moartea. O soartă mai amară nu poate ajunge pe un om, decât când își pierde lumina ochiului. Căci o scădere mai grea decât orbirea nici că se poate cugeta, și nici n'o putem noi prețui, iubiților creștini, dacă n'am petrecut-o.

Bătrânul Tobit din legea veche, deși nu se născuse orb, ci abea la vârsta de 58 ani, „și era de 58 ani când a orbit“ (Tobit XIV. 2) a orbit dintr'un cuib de paseri — într'o noapte — ce și-l făcuseră la streșina casei și nu-i erau ochii închiși, ca și bunăoară la orbul din evangelia noastră de azi, ci s'a fost făcut numai o albeață în ochii săi, precum însuși ne-a lăsat scris despre sine, „și s'a făcut albeață în ochii mei, și am mers la doctori și nu mi-au folosit“ (Tobit. II. 9) și această orbire a lui nici n'a ținut atâta vreme, căci după 8 ani de zile earăși a recăpătat lumina ochilor, prin minune. Însă până atunci, ce întimpinăm în viața bătrânului? O măhnire de nespus și un plâns amarnic. „Și măhnindu-mă am plâns și m'am rugat cu durere“ (Tobit. III. 1.) Și de câte-ori nu-și cerea moartea nenorocitului: „Poruncește să ia duhul meu, dela mine, ca să mă slobozesc și să mă fac pământ, că mai de folos este mie a muri, decât a trăi.“ (Tobit. III. 6.)

Acuma ați auzit iubiților și cunoașteți greutatea mare ce apasă viața celui orb cu ochii trupești; și pentru aceea vă și adusei această întâmplare, ca să luați învățătură și să cunoașteți, cât de puțin, starea unui asemenea orb.

Așa e iubiților, că n'avem cuvinte prin ce am putea deplin arăta soartea unor astfel de orbi, dar cu cât mai mare și mai plină de urmări rele este orbia sufletească a omului! Cea trupească se sfârșește cu moartea, cea sufletească mai vârtos se începe cu aceea. Și apoi cugetați câtă e viața trupului nostru în această lume și ce fel de lume așteaptă sufletul nostru în această lume și ce fel de lume așteaptă sufletul nostru și câți îi sunt anii acelei lumi?

În „*vecii vecilor!*“ Nu se sfârșește nici odată, nu, nici odată! Trupul nostru cu moartea trece ca o umbră, ear sufletul, care trăește în veci, va fi orb pentru viața vecinică. Dacă orbia trupească e atât de amară că ține numai jumătate de veac, mai mult sau mai puțin, cu cât mai amară e orbia sufletească, care începe, cum zisei, mai vârtos cu moartea trupului, și ține în veci! în veci!

Să nu vă pară iubiților că numai lumina trupului — ochii pot fi orbi, nu frații mei, ba vă zic iubiților, că ochii sufletului mai de grabă orbesc decât cei trupești. Eu nu văd în lume atâția orbi trupește ca și câți întimpin ceas de ceas, minut de minut, orbi cu sufletul. Da, așa e bunilor mei fii. Am zis că ochii sufletului sunt *credința*, și faptele noastre creștinești, cari ochi cu măhnire trebuie să vă spun că au orbit mai la toată lumea cu desăvârșire, sunt — ca să zic cu S-tul Ioan — „*orbi din naștere.*“ Și mă apucă îngrijirea, că unde vom ajunge? Și ce se va alege de noi și biserica noastră cu astfel de fii cari se țin cu fală că văd, și ei în adever sufleteste sunt morți, orbiți de patimi și fărădelegi fără număr. Unde numai cauți în târguri, la ospete și la toate întrunirile noastre, ba până și la sfaturile ce se țin în respintiile ulițelor, nu se vorbește și nu se ține sfat despre altceva decât numai în contra acelor cari în urma Darului ce-l au dela Dzeu și pe urma increderii date de oameni au de a înălța biserica noastră, au de a îmbărbăta pe fii acelei biserici și ai școlii noastre, căci nimeni să nu creadă că biserica și școala noastră se va putea ridica și înălța fără de spriginul fiilor sei, nu, căci n'aveți a pierde din vedere că noi poporul, noi fiilor, alcătuim biserica și școala noastră și dela ascultarea, dela strădania și rîvna noastră atarnă toată tăria și trăinicia poporului nostru atât ca creștin cât și ca popor cu carte. Deci nu e cu cale iubiților, a se purta fii față de părinții lor sufleteste cu o astfel de față, a-i privi cu astfel de ochi; căci astfel de ochi, necredința, necinstirea și neascultarea, dovedesc pe acei creștini că sunt sufleteste orbi, și toată acea purtare rea se răsfrânge mai târziu asupra lor înșiși dar mai vederat asupra bisericii, școlii și peste tot asupra neamului nostru întreg. Ce se va alege iubiților de aceea oaste, care în bătalie își pierde pe conducătorul ei? Îngenunchierea acelei țeri e înaintea ochilor ei, și de aceea și caută dușmanul mai întâi să prăpadă pe conducătorul oastei, ca să fie sigur de cuprinderea țerii. Și ce se va alege de o turmă de oi, dacă lotri vor omori pe păstorul lor? Le va fura și prăpădi după plac, așa că nime nu le va sări întru apărarea lor. „Bate-voi păstorul — striga Cristos lumii — și se vor risipi oile turmei“ (Mat. XXVI. 31). Eu încă vă zic iubiților că această patimă și boală ce a cuprins mai că numai pe poporul nostru mai de pretutindeni, ca înșiși noi, să ne surpăm și omorim pe noi, — biserica și școala noastră — este atât de grea că a trecut asupra ochilor nostri sufleteste, pe cari i-a acoperit cu albeața orbiei; au lăsat o ceață pe ochii sufletului nostru și așa mereu neștiind noi, în anumită vreme ne pomenim că suntem un popor, o obște, ca și orbul din evanghie și căutăm conducător și nime nu se găsește. De aceea vă zic fraților, întrucât această boală sau orbie a cuprins pe unul sau pe altul dintre voi, iubiții mei fii, văzând că ați lucrat și în

protiva voastră și a neamului nostru, spălați-vă acea albeață de pe ochiul sufletului vostru, acum, nu altădată, astăzi, când și voi ați venit ca și orbul din evanghelie la fântâna Siloamului, căci precum pe el l'a trimis Cristos ca să se spele la ochii sei cei trupești, așa și pe voi v'a trimis ochiul sufletului vostru „credința“ și „conștiința“ voastră că sunteți creștini adevărați, la această s-tă biserică a noastră, care, nouă ni-e „fântâna Siloamului“, ca să vă curățiți prin cuvintele mele de felul orbiei voastre sufletești despre care vă amintii. Spălați-vă și vă curățiți că numai așa vă arătați ca săvârșitori de fapte bune creștinești. Lăsați să aprind lumina — Cuvântul și puterea lui Dzeu — în sfeșnicul sufletului vostru, ca să vă lumineze ochii vostri. După acestea află de potrivit a vă adresa fiilor cuvintele marelui apostol Pavel — ce le scrise poporului jidovesc, orbit sufletește: „Ascultați pe mai marii vostri și vă plăcați lor, că aceia privegiază pentru sufletele voastre, ca cei ce au să dea seamă, ca cu bucurie să facă aceasta, eară nu suspinând, că aceasta nu vă este vouă de folos.“ (Evrei XIII. 17.)

Dar mai este și altfel de orbire sufletească, care drept asupra sufletul se năpustește, și-l chină în viața de veci ca și orbire trupească trupul nostru în viața aceasta vremelnică. Au nu este această orbire sufletească și încă plină de amărăciune când purtăm numele de creștin, când ne mândrim că biserică noastră e atât de sfântă și curată, ear noi n'avem nici un fel de credință adevărată, așa chip, că mai mult crezământ dăm lumii, vorbelor înșelătoare ale oamenilor și punem prețul numai pe momelile și cursele lumii, până când biserică cu toate povețele ei de mântuire atât pentru viața vremelnică, cât și pentru cea vecinică, este nebăgată în seamă, și privită numai ca o scăpare a noastră în vreme de nevoie. Lumea ne rănește cu săgeata de moarte și biserică, Siloamul nostru creștinesc să ne lecuiească durerea și să ne spele albeața de pe ochii întunecați ai sufletului nostru! ? Asta nu e drept, iubitorilor! Noi să întindem arcul neîncrederii, al răsunării și să rănim de moarte pe cel mai mare binefăcător al lumii, să invenim cu veninul lumii de nou viața lui Cristos sau să stropim biserică sa cu o viață necurată ca a noastră și la vreme de neputință, de nevoie mare, când însuși idolul nostru, — lumea ne-a rănit și încă cu rană de moarte, și s'a îngreșat de noi, Cristos, pe care până aci l'am gonit prin viața noastră destrăbălată, — să ne cuprindă cu amândouă mâinile sale! ? Judecați iubitorilor voi, de este cu cale aceasta sau ba? ! Cine poate răspunde că e drept? ... Nime! Deși zace în folosul nostru a răspunde că e drept, însă ne vedem strimtorăți cu un asemenea răspuns, și ar trebui să fie: Cum e fapta așa și plata! Asta e drept și așa ar trebui să și fie, însă „iubitorul de oameni“ ce face? Să pună în război cu noi? Nu iubitorilor! pentru-că însuși grăește prin rostul prorocului său: „Că nu

sunt sfaturile mele ca sfaturile voastră, nici căile mele ca căile voastre, zice Domnul.“ (Isaia LV. 8.)

Ei înduratul și atot bunul, ne aude, ne vede, știe toate ascunsele noastre și cu toate acestea nu ne gonește pentru fărădelegile noastre nici prin gândul său măcar, ci vedeți că ne întinde brațele sale prin deschiderea ușilor bisericii sale și maica noastră; și cugetați iubitorilor numai cât e de bun că ne-a săpat el însuși în mijlocul bisericii fântâna Siloamului — adică taina pocăinței care ia tocmai mijlocul în numărul celor 7 Taine pe cari s'a clădit biserică creștinească, în care se cuprinde și Darul și osenda, și vieața și moartea; apa vie și apa moartă, așa fraților după cum vom ști a o prețui și după cum ne vom apleca a o folosi, ca adevărat leac, pentru tămăduirea orbiei noastre sufletești.

Noi suntem lutul, sau tina — pământul — către care se apropie Iisus cu Duchul — Darul său sub taina pocăinței și atârnă numai dela buna noastră voie — d'a ne mărturisii păcatele și ochii nostri sufletești întunecați prin fărădelegile și necredința noastră, ni s'au deschis.

Orbul din naștere despre care pomenii azi, n'a avut lipsă de mărturisire, pentru-că zise Iisus apostolilor sei: „nici acesta nu a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arete lucrurile lui Dzeu întru el.“ (Ioan IX, 3.) Noi însă, cari zilnic cum și părinții nostri au lucrat, ducem o viață plină de prihană, nouă ne este orbul pildă adevărată de urmat, d'a ne tămădui ochii nostri sufletești prin mărturisire și căință adevărată.

S-tul Augustin a zis de Farisei: Care era mai mare minune: vindecarea orbului? sau viclenia, orbire sufletească a fariseilor, cari nu voiau să înțeleagă cum s'a putut vindeca. Acestea se cumpănesc prea bine și la noi, cari vicleni ce suntem, nu vrem să știm de o vindecare a orbiei noastre sufletești. Însă cantă să vă spun iubitorilor, dacă am ajuns până aici, să nu ne căim odată și să nu ne ardă o sete ca pe bogatul ce plângea după un picur de apă vie, care singură îl mai putea scăpa din văpaia în care se chinuia.

La cele până acum zise vă leg o asemănare prea frumoasă. În vremea împărăției lui Ezechia, împăratul Iudeilor în anul al 14-lea s'a sculat împăratul Asirienilor, Sennahirib cu război asupra lui și a cuprins cetățile Iudeei, cele mai tari. Și a trimis împăratul pe Raiachi din Lahis în Ierusalim la Ezechia „și au stăut la ducerea apei lacului celui din sus, în calea țarinei nălbitorului.“ (Isaia XXXVI. 2.) Și i-au eșit lui în cale Eliachim și alții cu sine și le-au zis să-i spună lui Ezechia că nu „cu sfatul și cu cuvintele buzelor se face războiul și cu ajutorul lui Dzeu“ ci cu ajutorul împăratului celui mare, împăratul Asirienilor“ (Ib. 4—5). Dzeu fiind ei atât de sumeți, încă i-a pedepsit, căci voind a bea apă, au cercat de unde se adăpau Iudeii, și au găsit, căci săpând o fântână, au dat de apa care mer-

gea prin niște canale ascunse, în cetate. Și ei s'au bucurat, înzădar însă, căci când se duceau Asirienii să bea, — în semn de pedeapsă, se închideau izvoarele fântanei, iar după ce se duceau d'acolo, apa earăși curgea Israiltenilor, încât era o adevărată minune.

La acea fântână se duse și Isaia prorocul să bea apă și n'a găsit apă, iar rugându-se, Dzeu a trimis apă și a beut prorocul, și d'atunci să numește aceea *fântâna Siloam* adecă „trimis“ pe care Iudeii o țineau în mare cinste, ca pe una ce a scăpat neamul jidovesc de puterea Asirienilor. La acea fântână fu trimis de Cristos și orbul din naștere și vru să arete că acela care pe timpul lui Ezechia a făcut minune cu poporul său, face acum minune și mai mare în fața fariseilor cari erau orbi sufletește ca și Asinienii.

Din aceasta puteți înțelege iubitorilor, însemnăta cea mare a fântanei Siloamului sau a tainei pocăinței care pentru unii: stau izvoarele de curățire și spălare a ochilor noștri sufletești orbiți, plină cu riuri de apă vie, iar pentru alții: cu izvoarele seci de uscătura păcatului până în fundul pământului. Alegeți-vă iubitorilor: Sau stați cu credința în Dzeu la fântână și vă adăpați și spălați când vreți sau stați ca Asirienii la zidul cetății lumii cel plin de păcate, de însătoșați, până ce setea vă mistue chiar și sufletul vostru.

Iisus a strigat „Când sunt în lume, lumină sunt lumii“ (Ib.) iar voi iubitorilor ca creștini aveți a-i răspunde lui Cristos cu tot focul de creștini adevărați: Cât suntem în lume sfeșnic adevărat fi-vom luminii Tale Doamne!

*

Fie Doamne cuvintele mele de azi pentru orbirea sufletească a fiilor mei tot aceea ce a fost fierea din peștele ce l'a prins tinerul Tobie la îndemnul ingerului Azarie din riul Tigris, căci precum fiul bătrânului Tobit i-au uns ochii trupești cu fierea de pește și usturându-l s'a frecat și a picat albeața de pe ochii sei, tot așa și cuvintele mele, ca părintele sufleteș al acestei obști creștinești, cu puterea Darului Tău, să ardă și usture albeața ce acopere ochii sufletești a-i fiilor mei, ca să vadă și cunoască în biserica noastră „fântâna Siloamului“ la care să alerge cu foc, cu dor în toate zilele vieții lor, strigând Tie, ca și orbul vindecat „Credem Doamne!“ (Ioan IX. 38.) Amin!

Jabar, 20/3 Aprilie 1901.

Ioan Nicorescu, m. p.
preot, gr. or. rom.

Epistolă către parochul bătrân.

III.

Iubite Unchiule!

Cam de mult nu ți-am scris, că n'am prea avut timp să iau peana în mână, căci precum o ști și D-ta, când aduce Dzeu sfintele sărbători ale Paștilor, noi preoții pe atunci suntem mai ocupați.

Încă cu săptămâni mai înainte vine rândul sfeștaniilor, ce în postul mare și eu fac în toată casa.

Mai de mult, în parochia mea n'a fost acest us, eu însă văzându-l în alte comune, încă în anul prim al preoției mele l'am introdus. Poporul văzând că e bun și frumos, l'a primit cu bucurie, — și de atunci ferească Dzeu, să nu rămână o casă nesfințită, că s'ar supăra foc.

Sunt frumoase apoi slujbele rânduite de Triod, dar' înălțătoare și duioase sunt cele ale Ștrajnicului, pe cari săvârșindu-le, inimă de piatră să ai, și tot te podidesc lacrimile.

După sfintele sărbători se fac și pela noi parastase și pomeniri pentru vii și morți, frumoase datini religioase, rămase — precum ști și D-ta I. U. — din cele mai vechi timpuri ale creștinismului.

Acum, că mi-se dă vreme, mă grăbesc, a ți scrie I. U. această epistolă.

De Duminecă de când am cetit „Biserica și Școala“, o bucurie mi-a intrat la inimă și cu dor am așteptat ziua de astăzi, ca să o împărtășesc și cu D-ta. Știu eu, că D-ta I. U. zimbești la aceste orduri, că mă vezi așa iute aprins de bucurie și vei fi curios, care va fi cauza ei?!

Apoi eata I. U., cauza zace în dispoziția, ori să o numesc inoirea, ce a făcut-o onorata redacțiune dela foaia „Biserica și Școala“, referitor la publicarea predicilor: ca domnii autori să trimită predicile de timpuriu la foaie, așa ca apariția lor să se întemple barem cu o săptămână înainte de Dumineca ori sărbătoarea respectivă. Și eata, că în Dumineca Mironosițelor și apar 2 predici pentru Dumineca Slăbănoșului și una pentru S. M. M. Gheorghie.

Asta-i I. U. cauza bucuriei mele! Causă simplă! — va zice părintele Vasilie — că nu imoportă termenul când se publică, destul că are foaia material cu ce să apară.

Acți, ierte-mă părintele Vasilie, eu însă sunt cu totul de altă părere.

De bună seamă, că modul practicat până acuma, folos practic ori de loc, ori foarte puțin a adus, căci predicile apărute la o săptămână după-ce a trecut ziua ei, ori că n'au interesat pe mulți și nici că le-au mai cetit; ori, că le-au cetit și și-au zis: e bine și frumos, dar ce ajunge că preotul N. își publică predica ce a ținut-o el în ziua aceea? Vrea poate să se

Urmează în supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 17
Anul XXV,

laude cu ea, căci de folosit nime nu se mai poate folosi de ea.

Și aceștia I. U. cari raționează astfel, încât-va au și drept, deși este evident, că omul poate lua folosul și a acestor predici, dacă va face colecțiunea foaiei. Dar cred I. U. că îmi vei da drept, că astăzi din 100 de prenumăranți, nici 10 procente nu adună foaia, ci dacă a cetit'o o aruncă încoaci-încolo, sau pachetează tutun, ori împătură clisă în ea. Se înțelege, că predicile apărute în Nrii cari ajung la acești abonați, — pentru viitor valorează atâta, cât vieața unui făt, ce îndată după naștere a și murit.

Acum înse cred, că nu va mai fi așa, ci fiecare — se înțelege pe care îl trage firea, că pe cel indolent, nu-'l poți împinge nici cu furcoiul — având modele, amăsurat trebuințelor și împrejurărilor sale locale își va face predica sa. Și fiindcă unii n'au suficientă capacitate spirituală, alții n'au timp de ajuns, și așa mai departe, unul dintr'o cauză, altul din alta, nu poate să-'și compună predica, — pe lângă modele, avute cu zile înainte la mână, cu ușurință va putea fiecare să-'și ajute, numai bunăvoința să nu-'i lipsească.

Nu zic că preotul să se dedeie a nu lucra independent și a consuma mierea strănsă de alte albine, nu, Doamne ferește! Zic însă, că în chipul acesta și cel mai slăbuț predicator, pe lângă puțină trudă poate să-'și compună predicile.

Și fiind că fu vorbă despre predicile apărute în Dumineca Mironosițelor, n'am nici eu altă de zis I. U., decât să gratulez fraților preoți Nicorescu și Popoviciu, cari sunt cele mai diligente albine la clădirea fagurilor culci din „Biserica și Școala.“

Încât despre stilul predicilor, eu I. U. am observat la poporeni mei, că stilul de tot învăpăiat și prea mult înflorilat, nu le place așa bine, ca stilul grav și serios, însoțit din când în când de câte o asemănare, ear' tropii și figurile folosite mai rar, dar la loc potrivit, fac bun efect.

Îmi aduc aminte de prima mea predică funebrală, ce am rostit'o ca preot nou, la un poporean de frunte. Am compus'o după toate regulile retorice și am îngrămădit în abundență tropi, figuri, metafore și analogii în ea. Am vorbit cu entuziasm, convingere și simțământ așa, că la fine, învățătorului îi înotau ochii în lacrimi și m'a asigurat, că așa predică n'a mai auzit. Puteam deci să fiu fălos cu primul meu debut oratoric.

În ceialaltă zi, un țăran confident, rudenie a soției mele, vine și-mi spune, că oamenilor nu li-a plăcut predica mea de ieri, că seamănă cu a popilor ungurești, ci mai bine să țin iertăciuni din propovedanie.

Am rămas opărit. N'am descurajat înse, căci știam pe de altă parte, că poporul n'a fost îndatinat cu predici, deci, am probat, încercat și ispitit și am venit și la convingerea ce o spusei mai sus.

Eu I. U. am cetit multe predici, dar o predică, care să-mi placă mai mult ca una a protopopului Gurban, publicată în „Biserica și Școala“ în anul 1884 la Dumineca Floriilor, — marturisesc, că n'am cetit. Frumseți oratorice se află și acolo în abundență, dar modul acela nimerit de a grăi într'un stil popular serios, maiestos și grav tocmai la inima poporului, tocmai după modul său de gândire și pricepere, arătând asupra omului, ca asupra reflexului ce-'l vezi într'o oglindă, — face, că fiecare frasă se miște corzile inimei.

Eu mi-am luat de model acea predică și am prelucrat'o după diterite variațiuni și am băgat de seamă, că a plăcut totdeauna poporului.

Acum înse I. U. caută să-mi finesc epistola, că ved, că m'am prea estins și știu, că și Dta ai treburile Dtale de ispravit, deci nu te mai rețin.

Poftindu-ți bună sănătate, rămân cu aplecațiune.

Preotul Trăian.

Predică la Dumineca Samarinenței.

„Duch este Dzeu și cine se închină lui se cade să se închine cu duchul și cu adevărul“
(Ioan IV, 24.)

Pe timpul marilor împărați David și Solomon, împărăția lui Israii își ajunsese culmea mărirei. Făgăduiața dată de Dzeu patriarhului Avram: „Sămînții tale voi da pământul acesta, dela riul Egiptului până la riul cel mare al Eufratului“ (Facerea XV, 18), se împlinise: ear tronul lui Israil strălucia în mărire și cinste. Precum însă ori ce mărire lumească e nestatornică și trecătoare, chiar astfel fu nestatornică și mărirea de care era încunjurat tronul unșilor lui Israil. „Pentru-că . . . n'ai păzit poruncile mele . . . rumpând în două voi rupe împărăția ta din mâna ta și o voi da pre ea robului tău“ (III. Imp. XI, 11.) Eată judeca ta, eată hotărîrea dreptului judecător, privitoare la Solomon și urmașii săi. Și ce să vezi? Îndată-ce moare înțeleptul Solomon, Israilitenii adunați în Sichem cer dela următorul aceluia, dela fiul Roboam, ușurarea unor greutăți impuse de tatăl său, acesta nu cedează, ear urmarea e că zece sămînții își aleg împărat pe Ierovoam, fiul lui Navat; și falnica împărăție a Iudeilor se împărțește în două împărății: Iuda, cu cetatea capitală Ierusalimul și Israil cu cetatea capitală Samaria. Atâta însă nu a fost de ajuns. Hotărîrea Dzească trebuia să se îplinească până la cea din urmă literă: Cele două împărății să se urască una pe alta cu o ură și cu o dușmănie ne mai pomeni-

tă. Așa s'a și întâmpilat. Cei din Iuda nu voră a mai ști de frații lor din Israil, ear când aceștia, după reîntoarcerea din robia Asiriei, voră împreună cu cei din împărăția lui Iuda să reedifice biserica, Zorovavel, căpetenia lor, nu le permise; deci, ei, israilitenii, sub povața unui preot fugit din Iuda, își zidiră biserică în țara lor Samaria, pe muntele Garizim, unde se închinau și lui Iehova, dar jertfiau și idolilor.

Se reînturnaseră în adevăr Iudeii din robia Vavilonului, se reînturnaseră și Israilitenii din robia Asiriei, dar căzură din nou, sub jugul roman. Erau cu mult mai mari fărădelegile lor, cu mult mai mari păcatele și nelegiuirile, decât ca acelea să se fi curățit cu pedeapsa îndurată; trebuia un nou jug impus aceluiași popor, pe care Dzeu l'a ales de poporul său, ca cu atât mai mult să simțā el, că mâna ziditorului nu mai e cu el. Și în adevăr, împărății Romani nu întârziară a se face stăpāni pe pământul sfânt, pe acel pământ, care de atâtea ori s'a îngreșat cu sângele prorocilor. Astfel găsi Mântuitorul poporul evreesc: Impărăția sau țeara, bucătățită de împărății Sirieni în patru, ear' poporul de rind împilat de jugul roman și stors până la măduvă de cărturarii și fariseii jidovești.

„Milă-'mi este de popor“ a zis Mântuitorul și cu milă și îndurare către popor a cutrierat el satele și orașele jidovești. — El nu s'a sfiit a merge și în Samaria, căci ca un D-zeu, ce era, știa că „sănătoșilor nu le trebuie doftor, ci bolnavilor“, dar' știa și aceea, că Samarinenii părăsiseră adevărata cinstire de Dzeu, ei uitaseră, că: „Dzeu este Duh, și cine se închină lui, se cade să se închine cu Duhul și cu adevărul“ (Ioan IV, 24). Trebuiau deci și ei reduși în staulul părăsit, la adevărata cinstire de D-zeu și la dobândirea darurilor sfântului și de viață dătătorului Duh. Dar' ce e mai mult, în mila sa față de omenime, el nu se sfiește a se lăsa în vorbă chiar și cu o femeie. Cugetați acum câtā bunătate, câtā iubire de oameni și îndurare!

Dar' ca să înțelegeți deplin, iubii creștini, această întâmplare însemnată din viața Mântuitorului și cunoscându o să puteți trage din ea și voi învățături bune și folositoare, vă rog să mă ascultați, să luați aminte la Dumnezeștile cuvinte ale sfintei evanghelii de azi.

Dar' Tu, Doamne, D-zeul nostru cel mare și necuprins de minte omenească, deschide mintea auzitorilor mei, varsă peste ei Duh de prisosit, dā-le Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, Duhul temerii de Tine, ca cu frică, cu dragoste și cu credință să ți-se închine Ție, în toate zilele vieții lor; fă, Doamne, că învățătura dată de mine, sluga Ta, să prindā adānci rădăcini în inimile auzitorilor mei.

Iubii creștini, în anul întâiu al predicării sale se suise și Mântuitorul la Ierusalim, pentru serbarea Paștilor. Aici aflā biserica plină de cei-ce vindeau și cumpărau. Māhnit de atāta fărădelege „făcând bicu

de streanguri pe toți i-a scos din biserică, oile și boii și risipi banii schimbătorilor și mesele le-a răsturnat“ (Ioan II, 15.) Părăsind Ierusalimul botează în Judea, dar' auzind de moartea lui Ioan botezătorul, părăsește Judea și voind a se reîntoarce în Galilea a trecut prin Samaria. În trecerea sa: „A venit în cetatea Samariei care se cheamā Sichar' aproape de locul care l'a dat Iacob fiului său Iosif. Și era acolo fântāna lui Iacob: Earā Isus fiind ostent de cale, a șezut acolo la fântānā; și era ca al șaselea ceas. Venit-a o femeie din Samaria să scoată apă. Zis-a ei Iisus: Dā-mi apă să beau. Că ucenicii lui se duseseră în cetate să cumpere bucate. Deci a zis lui muerea samarineanā: Cum tu fiind Jidov ceri dela mine să bei, muere samarineanā fiind; că Jidovii nu se ating de Samarineni“. Incā Ierovoam, ca Judeii din împărăția lui Israil să nu mai meargā spre închinare la Ierusalim, ca prin aceasta să li-se dea ocaziune a se apropia earāși de urmașii tronului lui David, a introdus pentru poporul său cultul păgān, oprindu-'l de-a mai merge spre închinare decât în Vetil și Dan, unde dînsul așezase două juninci de aur zicēnd: „Eatā D-zeii ței Israile, cari te-au scos pe ține din pământul Egiptului“ (III Impēr. XII., 28.) Astfel ei ajunseseră a fi închinători de idoli. De aci apoi ura celor din Iuda asupra lor era nemārginitā unii de alții nici nu se atingeau, precum o adevărește aceasta și zisa sfintei scripturi. E vădit deci, pentru-ce muerea samarineanā a zis lui Isus: „Cum tu fiind Jidov ceri dela mine să bei, muere samarineanā fiind“.

Nu știa samarineanca, cum-cā cel-ce vorbește cu dînsa este Mesia, așteptarea neamurilor; chiar pentru aceasta i-a zis ei Iisus: „De ai ști darul lui Dumnezeu și cine este care grāiește ție: Dā-mi să beau, — tu ai cere dela dînsul, și ți-ar da ție apă vie“. Ca și cum 'i-ar fi zis: De-ai ști tu că eu sunt acela pe care-'l așteaptā cu sete toată lumea, că eu sunt Mesia cel prorocit, tu ai cere dela mine și eu ți-ași da ție apă curgătoare, ci apă duhovnicească, învățătura evanghelii, prin care ai dobāndi darurile Duhului sfânt. Nici aceasta însă nu o înțelegea astfel samarineanca; ea cugeta de ceva apă pământescă, deci zise Mântuitorului: „Doamne nici ai cu ce scoate apă și fântāna este adāncā, darā apă vie de unde ai? Au doarā tu ești mai mare decât Iacob părintele nostru, care a dat nouē fântāna aceasta, dintru care și însuși a beut și feciorii lui și dobitoacele lui. Răspuns-a Iisus și a zis ei: Tot cine va bea din apa aceasta va însetoșa earāși: Earā cine va bea din apa ce voiu da eu lui, nu va însetoșa în veci: ci apa care voiu da lui va fi întru dînsul isvor de apă curgătoare în viața de veci. Zis-a către dînsul muiera: Doamne dā-mi această apă, ca nici să mai însătoșez, nici să mai viu aici să scot apă. Grāit-a ei Iisus: mergi și cheamā pe bărbatul țeu și vino aici. Răspuns-a muiera și a zis lui: n'am bărbat. Grāit-a ei Iisus, bine ai zis, că n'ai

bărbat, că cinci bărbați ai avut și acum pe care ai nu-ți este ție bărbat, eată adevărat ai zis. Grăit-a lui muierea : Doamne vėz că proroc ești tu. Părinții nostri în muntele acesta s'au închinat și voi grăiți că în Ierusalim este locul unde se cade a se închina“.

Odinioară archiereii și fariseii evreiești trimisese slugile, ca să-l prinză pe Iisus, ear' aceștia se reintorc mărturisind că : „Nici odinioară a grăit așa om ca acest om“ (Ioan VII, 43.) Atât era de dulce la vorbă, atât era de înțeles în cuvânt prea dulcele răscumpărător ! Dulceața graiului, dragostea către oameni îl făceau pe Mântuitorul să fie urmat de mulțimea oamenilor chiar și în pustie și nimeni din ascultători nu-și aducea nici aminte de hrana trupească, de hrana trupească, de mâncare ori de beaură pămentească, atât erau de fermecați de grăirile pline de adevăr ale Mântuitorului. Și chiar telul acesta de vorbire a deșteptat și mintea femeii din Sichar, și a priceput, că dînsa nu stă în față cu un om de rînd ; dinpotrivă, acela e mai mult un trimis D-zeesc — un proroc drept ; drept ce îl socotește vrednic a-i pune acea întrebare, care în vremea aceea era mai însemnată, care frămēnta mai mult mintea întregului popor evreiesc, că adecă în muntele Samariei Garizin, ori în Ierusalim este locul unde se cade a se închina ? Și ce cugetați, doară Mântuitorul s'a intristat pentru ispitirea femeii, ori doară i-a răspuns cu dispreț, ori nu i-a răspuns de loc ? Nici decăt. Dinpotrivă, cu glas blând și doritor de a fi înțeles i-a zis : „Muiere, crede-mă, că va veni vremea când nici în muntele acesta, nici în Ierusalim vė veți închina Tatălui“. Sosise vremea învățaturii evanghelii. Legea veche, cu rînduile prorocului Moise, trebuiau delăturate nu numai din Ierusalim, ci și din toate locurile, ear' în locul aceleia, după săvîrșirea lucrului răscumpărării, trebuia pretutindenea introdusă legea cea nouă, legea prin care muritorul dobăndește darurile Duhului sfânt, pe cari păzindu-le până la sfîrșitul vieții, dobăndește apoi împărăția cea cerească, dobăndește o astfel de bucurie, care nici odată sfîrșit nu are. Chiar de aceea a zis Mântuitorul femeii : „Va veni vremea când nici în muntele acesta nici în Ierusalim vė veți închina Tatălui“, — apoi îi ceartă blând pe Samarineni zicēnd femeii : „Voi vė închinați căruia nu știți, ear' noi ne închinăm căruia știm, că mântuirea dintru Judei este“, — făcāndu-o a înțelege că închinăciunea Samarinenilor e neplăcută lui D-zeu și dinpotrivă închinăciunea Iudeilor e mult mai potrivită așezămintelor D-zești și ce e mai mult mântuirea neamului omenesc din robia păcatului strămoșesc, trimisul Domnului se nescuse în Iudea. După acestea Mântuitorul urmează a grăi despre chipul cinstirei de D-zeu arătānd deplin și lămurit, că închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu Duhul și cu adevărul, că Tatăl pe unii de acest fel caută să se închine lui“. „Duh este D-zeu și cine se închină lui se cade să se închine cu Duhul și cu adevărul“ ; adecă să nu ne rugăm lui D-zeu numai cu buzele

cum făcea poporul evreiesc despre care zice Mântuitorul : „Acest popor cu buzele mă cinsteste, ear' cu inima departe stă dela mine și înzadar mă cinsteste“, nici să-i aducem jertfă de sange ci jertfa noastră să fie Duh umilit și inimă smerită căci aceste sunt jertfe bine plăcute înaintea ziditorului.

„Grăit-a lui muierea : Știm că va să vie Messia, care se cheamă Cristos ; când va veni acela va spune nouă toate.“ Grăit-a ei Iisus : Eu sunt acela ce grăește cu tine. Și atuncea au venit ucenicii lui și s'au mirat căci grăia cu muierea, dar nimenea nu i-a zis ce cauți sau ce vorbești, cu dānsa. Eară muierea ș'a luat vadra sa și a mers în cetate și a grăit oamenilor : Veniți de vedeți pe omul care mi-au spus mie toate câte am făcut, nu cumva acesta este Cristos. Deci au eșit din cetate și veniau către dēnsul. Eară între aceste l'au rugat pe dānsul ucenicii grāind : Ravvi mânāncă. Eară el a zis lor : Eu am a mânca bucatele care voi nu știți. Eară ucenicii grăia întru sine, au doară i-a adus lui cineva să mânānce ? Grăit-a lor Iisus : Māncarea mea este ca să fac voia Celui ce m'a trimis pe mine și să săvērșesc lucrul lui. Dară nu ziceți voi ca încă patru luni sunt și secerișul va veni. Eată grăesc vouă, ridicați ochii vostri și vedeți holdele că sunt albe și aproape de seceriș. Și acela ce va seceră plată va lua și va stringe rodul întru viața vecilor, ca să se bucure dinpreună și acela ce samānă și acela ce seceră. Că de aceasta este cuvēntul cel adevărat, că altul este acela ce samānă, și altul care seceră. Eu am trimis pe voi să secerăți, unde voi nu v'ați ostenit, alții s'au ostenit și voi ați intrat întru osteneala lor.“

Avea Mântuitorul cel mai frumos fel de vorbire. Cu deosebire îi plăcea ca învățăturile Sale să le întocmească în pilde și în asēmănări, ca cu atât să fie mai plăcute și mai atrăgătoare. Așa El și în evangelia de azi zice apostolilor : „eu am a mânca bucatele, care voi nu știți.“ Îi lămurește apoi zicēnd, că hrana lui e să implinească voia aceluia, care l'a trimis în lume și lucrul incredințat Lui să-l săvērșească. Apoi în pildă îi face să înțeleagă, că e aproape vremea întoarcerii păgānilor la credința în Dumnezeu, asēmānānd această întoarcere cu secerișul, ear pe ei cu secerătorii și îndatorāndu-i a avea cea mai mare purtare de grije întru adunarea roadelor în jinița împărăției cerești : tot în pilde le spune lor că ei sunt trimiși să seceră acolo unde nu au sēmānat și unde alții au ostenit. Sub sēmānători înțelege Mântuitorul pe proroci, cari cu primejdiile vieții au muștrat fărădelegile poporului israiltean, nisuindu-se a susține curate și neatînse așezămintele legii, pe lângă aceste au prevestit, însuflaț de Duhul sfânt, venirea Răscumpărătorului, patimile și moartea lui.

Între acestea cei sosiți din cetatea Sichar întru întimpinarea lui Iisus : „au rugat pe dānsul ca să petreacă la dānșii ; și petrec acolo două zile. Și cu mult mai vėrtos crezuse pentru cuvēntul lui. Eară muerii a zis : Că de acuma nu pentru voroava ta

credem, că înși-ne am auzit și știm, că acesta este cu adevărat Mântuitorul lumii Cristos." De aici Mântuitorul a trecut în Galilea binevestind cuvântul evangheliei și tămăduind toată boala și neputința între oameni. Aici i-se dete ocasiune a vedea, că până când Samarinenii după o petrecere de două zile la ei îl mărturisesc și recunosc de fiul lui Dumnezeu, de Mântuitorul omenimei din păcatul strămoșesc, până atunci Galileenii nu vreau să creadă într'ensul, — drept ce adevărat a grăit: „proroc în moșia sa cinste nu are“ (Ioan IV. 44.)

Precum ați auzit iubiți creștini, Mântuitorul azi în cătro mergea în tot locul învăța, lumina și înțelepția mintea auzitorilor săi cu cunoștiața de D-zeu. Pentru acest scop El călătoria cât de des; nu cruța osteneală, însătoșa, flămânzea și toate acestea nu-l supărau nimic, dinpotrivă grăia: „Măncarea mea e să fac voia celui ce m'a trimis și să săvârșesc lucrurile lui“.

Știind noi toate acestea să ne nisuiim a împlini voia ziditorului întotdeauna. Lucrurile pământești să ne fie la cele cerești, la mântuirea sufletească. Căci, ce folos ne va fi nouă, că vom avea bogății peste bogății, comori pământești adunate grămadă? Toate acestea sunt trecătoare și dacă acele averi scapă de furi ori de măncaarea și roaderea moliilor, apoi de bună seamă ne desparte moartea de ele. Cu cât însă sunt mai mărite darurile bogăției sufletești! Ele chiar după moartea noastră se leagă mai tare de noi și dacă aici nu am putut pipăi folosul lor, apoi în vieța viitoare de bună seamă acel folos ne va fi nemărginit. Seara și dimineața, înainte și după măncaare, să lăudăm pe D-zeu, și chiar în culcușurile noastre să șe umilim căci „inimă înfrântă și smerită D-zeu nu o va urgisi“. Să ne închinăm și să slugim lui D-zeu nu din gură și de pe buze numai, ci din adâncul sufletului, cu duhul și cu adevărul; ear' bucuria cea mai mare a noastră să fie: împlinirea voei lui D-zeu și îndreptarea relelor smintele ale deaproapelui. Lucrând noi astfel, ne vom face părtași de bucuria veșnică, căci: „Vrednic e lucrătorul de plata sa“. Amin.

Moise Popoviciu,
preot.

Cuvânt de deschidere

rostit de președintele Nicolae Boșcain în adunarea învățătorilor din despartământul protopopesic Buteni, ținută la 5/18 Aprilie a. c. în comuna Șebiş.

Onorată adunare!

De câte-ori ni se dă ocasiune a ne întruni pentru a discuta cestiunile cari ne preocupă, totdeauna trebuie să stringem într'un mânunchiu experiențele noastre din trecut, pe baza căror experiențe să putem

constata rezultatele pentru obținerea cărora ne-am nisuit și totodată să constatăm scăderile, ca scrutând proveniența lor să putem afla mijloacele pentru a-le delatura.

Și cari sunt nisuințele noastre? Cari rezultate dorim a obține? Răspunsul la aceste întrebări îl aflăm în misiunsa pentru care ne-am dedicat, de a crește și nobilita pe fiitorul om, pentru a ajunge la demnitatea de om, în înțelesul creațiunii și scopului pentru care e destinat.

O semință dela un pom nobilitat, acărui fructe indulcesc pe om, aruncată în pământ, produce earăși un pomișor, însă câtă deosebire între acesta și acela! Dacă nu se va cultiva cu îngrijire, crește sălbatec și în loc de a produce fructe tot așa de bune ca și acela din a cărui semință s'a ivit, va produce acrimi și amărăciuni. Astfel e și omul. Lăsat în voia sorții și a întâmplării fără a i-se da creștere îngrijită, se desvoltă spre dauna societății; și pentru a evita desvoltarea omului în direcțiuni greșite, suntem instituiți noi, cari am luat asupra nostra misiunea de educatori și luminătorii poporului.

Misiune sublimă și grea. Sublimă, căci nisuiim realizarea unui scop sublim, perfecționarea spiritului omenesc până la cele mai înalte sfere posibile pentru ca să se poată apropia cât mai tare de Creatorul său, după a cărui chip și asemenare este zidit. Grea este aceasta misiune, pentru că de o parte avem a delatura piedeci, cari ni-se pun numai din natura însăși a subiectului problemei noastre ci și din afară, prin influențele cari impresionează spiritul acestuia, de alta parte fiind subiectul nostru o ființă cu spirit plăpând, însă complicat cu facultăți a căror ramificări corespund organelor corpului, pretinde o studiere serioasă atât din punct de vedere psihologic cât și antropologic.

Sublimitatea și greutatea misiunii unui educator se poate constată scrutând ce e omul, și spre ce scop e destinat dela bunul său Creator! Scrutând din punct de vedere al originiei neamului omenesc, pe baza creațiunii divine, omul la începutul creațiunii putem zice că era inger în trup, știind că Dzeu a creat numai făpturi bune; ingeri fără de trupuri — adeca Duhurile — care să-l preamărească în ceriuri, ear pe pământ pe om inger în trup, dându-i chipul și asemenarea sa, l'a pus locțiitor al său, să stăpânească peste toate făpturile, ca cu atât mai tare să preamărească pe Creatorul său. Căzând înse o parte din ingerii fără de trupuri în înterecul păcatului, nu le-a fost greu a înșela și pe ingerii în trup, îndemnându-i la neasculture, prin ce, cei dintâi și-au luat odată pentru totdeauna osnda, ear cei din urmă au rămas să se curățască de păcat, rămânând spiritul — scânteia divină primită dela Dzeu — în trup supus suferințelor și ispitelor, cari suferințe și ispite influențează asupra spiritului, așa încât s'a produs o luptă eternă, care dintre ele să predominască unul asupra altuia. Învingând spiritul — prin edu-

cațiune — se apropie de perfecțiune, ajunge la scopul destinațiunii, predominând însă trupul, corpul: vai spiritului!...

Scrutând din punct de vedere antropologico-psihologic asupra întrebării ce e omul, ca individualitate luat, pedagogul Ioan Amos Comenius în cartea sa „Didactica Magna” scris: „La început omul nu e nimic, după cum din eternitate nu era nimic, o masă brută fără formă, luându-și începutul din o picătură de sânge părintesc. Mai târziu începe a se mișca și prin puterea naturii eșe la lumină și cu încetul i-se deschid ochii, urechile și celealalte simțuri. Cu timpul se arată și *simțul intern* și anume când devine conștient de vedere auz și simțire. În fine se arată și *intelegența* prin observarea deosebirii obiectelor, ear *voința* ca funcțiunea unui conducător, apropiându-se de unele obiecte, și depărtându-se de altele.”

Pentru a arăta scopul pentru care e destinat omul, tot acest pedagog imparte vieța omului în trei, după trei locuințe, adică: pântecul mamei, pământul și ceriul, arătând că vieța omului e întreită. Cea dintâiu e o pregătire pentru a doua, cea de a doua e o pregătire pentru a treia, care e eternă conform învățăturilor Mântuitorului.

Cunoscând dară ce e omul, și știind ce destinațiune are el pe pământ, trebuie să ne cuprindă o frică de noi înșine, esaminându-ne că destul de destoinici vom fi a duce în deplinire opera cea mai sublimă și cea mai grea, care e dată se o săvârșim ca educatori. Fiind aceea frică în noi, nici când nu ne vom opri în culegerea cunoștințelor și îmbogățirea științei, cu ajutorul careia ne nisuim a ajunge scopul nostru sublim. Totdeauna vom căuta în jur de noi ce rezultate am obținut până acum. Vieța, moralul și gradul de cultură a generațiunii educate de noi, vor fi probe de destoinicia ori de nedestoinicia noastră.

Lăsând fiecăruia în parte, Dlor colegi și onorată adunare, să meditați mai departe în această direcțiune, Vă rog să mă însoțiți întru a face câte-va constatări cu privire la educațiunea poporului nostru.

Un ce, numit spiritul timpului, a influențat și influențează și asupra poporului nostru, producând schimbări pipăibile. Observăm nu un cas, unde în popor a slăbit aceea ce de secolii l'a ținut și susținut: credința și dragostea de neam. Ceea-ce este mai sfânt și ceea ce ne-a fost mântuirea, credința, care mai nainte așa era de tare, încât protopărinții nostri mai bucuroși răbdau martiriu, decât să o părăsească. Azi, o! azi suferă naufragiu. Una sobornicească biserică, care a fost scutul poporului nostru, un botez, azi sunt profanate de credincioșii necredincioși ai ei! Și oare spiritul timpului să fie cauza? Nu! ci roadele educațiunii greșite! Constatăm răul, aruncăm însă cauza pe spiritul timpului. Ca și cum timpul ar fi stăpânit de un spirit rău. „Ce e rău în noi, de multe-ori noi nu băgăm în seamă, suntem

orbi față de noi!” Ne acomodăm după „spiritul timpului” și earăși acuzăm „spiritul timpului” de nesuccesul nostru. Conform „spiritului timpului” se pretinde dela noi mult, apoi eshauriând un vast material în mod superficial, nu educăm ei numai instruiți, te silești a ține cont de spiritul timpului, neglijând scopul educațiunii.

Partea divină din om s'a neglijat, simțul religios a rămas nedesvoltat, religiunea s'a privit de știință, nu ca un fel de serum, care trebuie infiltrat în inima omului, istoria ca un obiect de învățământ nu ca un mijloc de cultivare și entusiasmare, ear limba s'a oprit la formele seci și disgustătoare. Știința profană a luat locul religiunii! Eată că greșelile din școală se răsună și nu spiritul timpului!

Ce trebuie să facem, și cum să dirigem ca să îndreptăm greșelile? Mai întâiu de toate să ne promitem reciproc, că: „ce s'a neglijat în trecut să reparăm în viitor” Că cum să dregem ca să îndreptăm greșelile, ne arată cuvintele lui Ioan Amos Comenius de acum 400 și mai bine de ani, cari vor avea valoare neperitoare. *Dacă dorim să avem biserică, state și case bineorînduite și înfloritoare, trebuie să lucrăm mai întâiu ca școala să fie bineorînduite și înfloritoare,* ear la ce să facem răspunde: „*Timpul de față e dat anume omului spre a afla grația lui Dumnezeu, sau de a o pierde pentru eternitate.*” Deci pentru a nu pierde grația lui Dumnezeu să educăm pe om pe basa învățăturilor evanghelice profesate de biserică noastră dreptmăritoare întru frica lui Dumnezeu, care este începutul a toată știința, adică în Religiune; să-i cultivăm inima, delaturând moravurile stricacioase, entusiasmându-l cu exemple din istorie și să-i indeletnicim limba întru a mări pe Dumnezeu. Aceste trei momente: Religiunea, limba și istoria, sunt factori principali pentru educațiune și toate celealalte ce lipsesc se vor adauge lor.

De sine înțeles, că exemplele atrag. În ce privește educațiunea, mai întâiu de toate se pretinde dela noi, ca prin educațiunea proprie, să ne facem pilde de urmat elevilor nostri, căci altcum, cum vom infiltra în crudul și debilul băiat religiositate, dacă înșine nu vom fi religioși? Cum vom putea pretinde mai târziu să se entusiasmeze pentru iubirea de limbă și de neam, dacă în noi nu obsearvă aceea? Cum vom băga evlavie în iuima copilului, dacă acela nu ne vede rugându-ne cu evlavie?

Ca un rezultat al educațiunii greșite, vedem în păturile societății de toate nuanțele, o oare-care sfi-eală ca să nu-i zicem derogare, a se da de religios prin semne vizibile înaintea poporului. Teatrele și locurile de privești sunt totdeauna mai cercetate și mai împoporate decât biserică, locul de rugăciune și hrană spirituală! Neatențiunea păturei mai înalte a societății față de biserică, influențează în mod desastroos asupra păturei mai de jos. Deci, școala e chemată a reforma și îndrepta moravurile rele isvorite din greșelile ei. Până

când însă, școala nu va sta în serviciul bisericii și viceversa, toată truda e în zadar!

Maestrul, pentru-ca să poată produce o clădire, cioplește mai întâiu și prelucră tot materialul de lipsă, apoi începe a clădi. Să cioplăm și noi deci mai întâiu, delăturând din inima elevilor tot ce e stricăcios și în contradicere cu scopul educațiunii, care este perfecțiunea creștinească.

Precum Mântuitorul Cristos s'a jertfit pe sine pentru opera sa, să ne jertfim și noi cu abnegațiune paterile spirituale de cari dispunem, să ne nisuim a fi iscușiți întru rezolvarea problemei noastre, care este fericirea neamului nostru prin educațiune.

Premițând acestea, în speranța, că am contribuit câtuși de puțin la îndemnul spre înaintarea și consolidarea învățământului în direcțiunea pentru care sunt instituite școalele noastre confesionale, Vă salut d-lor de buna venire, cu creștineștile cuvinte:

Cristos a înviat!

și prin aceasta declar adunarea de primăvară a despărțământului nostru protopopesco Buteni, de deschisă.

Patimile și moartea

Domnului nostru Iisus Cristos.

— Meditații religioase-morale, întocmite pe înțelesul și pentru folosul țeranului român. —

Traducere liberă de

Iuliu Bugnariu Sălăuțanul.

(Continuare.)

IV. Pălmuirea lui Iisus.

Tu zici: „O, de ași fi fost acolo, eu ași fi amenințat aspru pe acel servitor blăstemat așa, că și-ar fi adus aminte în toată viața sa!” — Mie îmi place foarte mult cuvântul inimei tale; dar' întreabă-te numai pe tine însuși, oare Domnul nostru Iisus Cristos n'ar pute să te întrebe: „Pentru ce mă bați?” „Cum!” — zici tu — „eu așa ceva n'aș face alături cu capul.” Așa? N'ai face? Dar' gândește numai la vorbele Domnului: „Ce ați făcut unuia dintre cei mai mici ai mei, mie mi-ați făcut!” Oare tu n'ai lovit pe nimeni peste față? Să ști aceea, că tu, când ai lovit pe cineva peste față, în mânia ori în răutate, atunci tu ai lovit pe însuși Domnul nostru Iisus Cristos. Dar' tu zici: „Mulțumesc lui Dumnezeu, că nici odată n'am lovit pe nime!” E foarte bine, dar' pentru aceea Domnul te mai poate încă întreba: „Pentru ce mă bați?” Pentru-că înseamnă-ți bine, că pentru tot păcatul tău, încă și pentru acela, pe care l'ai făcut cu limba ta, Domnul nostru trebuie să sufere multe defaimări și multe torturi! Ori doară tu nu greșești nici odată cu limba ta? De câte ori, cuprins fiind de nefericire și sărăcie, ai murmurat în contra lui Dumnezeu! De câte ori ai vorbit rău de sfânta noastră credință românească de membrii sfintei noastre credințe și de sfinți! De câte ori ai înjurat pe de-aproapele tău și ai vorbit foarte rău de el! De câte ori ai rostit cuvinte urite și netrebnice! Ba câte-odată ai sedus la păcat și pe alții, ai cântat cântece scârboase și necuviincioase; deci de atâtea ori te ar fi putut întreba Iisus Christos: „Pentru ce mă bați?”

Ah! spune-mi, iubitul meu, pentru ce bați și vatămi pe Domnul tău, pe Iisus Cristos? Ce rău ți-a făcut El ție? Ori doară ți-a pricinuit ceva pagubă?

Un mare mucenic (martir) al lui Iisus, când l'au silit să tăgăduiască pe Iisus Cristos, a răspuns astfel: „De opt-zeci și șase de ani servești lui Cristos, și încă nu mi-a făcut nici un rău; deci cum l'aș pute tăgădui? Putere-ai și tu zice, ca acel mare mucenic, tu, care nu de mult și așa de rău servești lui Iisus și-ar' pute zice ție: „Eu de mult, foarte de mult te iubesc pe tine; din vecinicie mă îngrijesc de fericirea ta și vreau să te măntuiesc . . . și tu omule, vrei pentru aceasta să mă lovești? O, nu mă lovi, nu mă lovi, căci vine ceasul, când pe acela, care mă lovește, îl vor bate dracii peste față pentru cuvintele păcătoase, pentru înșelăciunile și stricăciunile pe cari le-a săvârșit Atunci tu nu vei pute zice: „pentru ce mă bați?” Pentru-că diavolii îndată îți aruncă în ochi, îți aduc aminte toate păcatele tale și tu vei tăce, pentru-că nici un singur cuvânt un vei pute ridica pentru măntuirea ta! Ah, iubite creștine, un pentru aceea ți-a făcut și ți-a dat Dumnezeu mâinile, ca să faci rău cu ele; ci ca eu acelea să ajuți pe cei săraci, să ridici pe cei căzuți și să ștergi lacrimile celor ce plâng. Poate, că tu ieși și cea mai din urmă bucată de pâine din gura sormanelor văduve și a bieților orfani; pe nefericiții cerșitori — Doamne ferește-ne — te faci a nu-i vedea; ear' pe mamă-ta o alungi afară din casă . . . măcar-că ea cu mâinile ei te-a legănat, și și-a scos mâncărușa din gură și te-a hrănit pe tine; tu însă copil nemulțumitor, tu copil rău, acuma așa mulțumești mamei tale! Pentru-ce mă bați? Și tu zici: „O, Doamne, dar' cum să te bat eu pe tine?” Macar-că nu odată s'a întâmplat, că ai bătut pe Domnul tău. De câte ori, prin vorbele tale, ai scandalizat pe oamenii cei aleși, pe fetele celea cinstite ori pe copiii cei nevinovați și blânzi, — de atâtea ori ai bătut și lovit pe Domnul tău. O, nu bate, nu bate pe Domnul tău, pentru-că deși acuma nu vorbește, ci tace, dar' veni-va ceasul, când El își va ridica mâna sa cea grea și te va nimici așa, că vei pătimi în toată viața ta, ci mai virtos în vecinicie!

Îți mai dau încă o învățătură, pe care o iau din pildele Domnului nostru Iisus Cristos și aceasta ți-o înseamnă bine: „Când te lovește cineva preste față, gândește atunci la Iisus Cristos, pe care l'a lovit preste față nemulțumitorul servitor Malcu, și judecă, că oare pe dreptul te-a lovit cutare ori nu?” Dacă te-a lovit pe drept, atunci mulțumește Domnului nostru Iisus Christos, că te-a piederisit și îndată zi cu profetul; „mă aflu bine, Doamne, că m'ai umilit!” Dacă însă te-a lovit pe nedrept, adică din răutate, atunci încă mulțumește Domnului Dumnezeu, că te-a făcut asemenea Mântuitorului tău. Fă așa, precum a făcut oare-când sfântul mucenic Cristofor!

Odată prinseră păgânii pe sfântul Cristofor și începură a-l batjocori în fel și formă, ear' în sfârșit îl bătură preste față din toate puterile

Atins fiind de această umilire în sfântământul vrednicie sale, lui Cristofor, care era erou vestit, i-s'a înfierbentat sângele foarte și și-a ridicat mâinile, ca cu atât mai tare să întoarcă loviturile primite; însă în cliptă aceea a gândit la dulcele său Mântuitor, pe care deși l'au lovit și bătut, totuși n'a înturnat loviturile, ci a tăcut ca și un miel, și a intonat cu energie cuvintele acestea: „Dacă n'aș fi creștin!?” și și-a lăsat mâinile în jos și n'a vorbit nimic alta, ci a răbdat să-l lovească și mai departe și în urmă l'au și omorât pentru Domnul Dumnezeuul său, pentru Iisus Cristos.

Și tu, iubite frate, încă ești creștin, ca-și Sfântul Cristofor; deci pentru ce nu poți tăce, pentru ce nu poți răbda nici o vorbă dela alții? Un cuvânt contrar, ori un

cuvânt aspru, dar' adevărat, este destul, ca tu să fi gata de a te bate. Și oare de câte ori bați din partida contrară nu unul, nu doi, ci mulți afară din cale! Dar' ce se vorbesc despre aceea, când te vătămă cineva pe nedrept? ... Atunci îndată chemi întreg iadul pentru răsunare, — și până la ziua morții tale nu uiți vătămarea; ear' pe acela care te-a vătămă, îl urmărești pretutunde, îl uręști și nesocotești. O, nu așa, nu așa face creștinul adevărat! Pentru aceea în toate zilele vieții tale rabdă dela ori și cine ori și ce vătămă și zi și tu cu Sfântul Cristofor: „Dacă n'aș fi creștin, ți-aș întoarce loviturile; dar' fiind-că sunt creștin, urmaș și învățăcel al lui Iisus Cristos, pentru aceea nu numai că nu te lovesc, dar' nici ură nu voiesc a plănui contra ta, ci te iert și uit total, și te iubesc, precum Cristos a iubit și iubește pe toți vrășmașii săi.“

O, iubite prietino, dacă ar' face toți oamenii astfel, atunci aceasta lume s'ar schimba foarte repede în paradis fericitor; n'ar' fi pismă, ceartă și războiu, cari toate se nasc din dușmănie. O, de-ar' da Domnul Dumnezeu, ca mărta pildă a Mântuitorului nostru Iisus Cristos să se înrădăcineze adânc în inimile noastre, ca noi din iubirea către El să fim în stare de a suporta toate umilirile și astfel să fim vrednici de a ne bucura cândva cu El și de a ne desfăta în privirea prea frumoasei sale fețe, cu toți sfinții și îngerii — în vecii vecilor!

D I V E R S E.

† *Necrolog.* Primum și înregistrăm cu adâncă părere de rău următoarele: Subscrișii în numele lor și a numeroaselor rudeni, cu inima înfrântă de durere anunță, că adânc iubita soție, cea mai bună și mai adorată mamă, soacră și bunică *Eva Suci* născ. *Păcurariu*, după un morb greu și îndelungat, în 23 Aprilie (6 Maiu) a. c. la orele 11 seara, provezută fiind cu sfința taină a cuminecăturii, în anul 63-lea al prealaborioasei sale vieți și 43-lea al fericitei sale căsătorii, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Atotpotintelui. Inmormântarea scumpei răposate se va întâmpla *Mercuri*, în 25 Aprilie (8 Maiu) a. c. la orele 3 p. m. după rital gr. or. român. — Fie-i țărina ușoară și amintirea vecinic binecuvântată. — Șis-taroveș în 23 Aprilie (6 Maiu) 1901. — *Metetiu Suci*, ca soț. *Dr. Ioan Suci*, *Dr. Iustin J. Suci*, *Victoria Suci* m. *Avramescu*, ca fii și fiică. *Hortense Suci* n. *Pagaba*, ca noră. *Ionel Eugen Suci*, ca nepot. *Dr. Vasile Avramescu*, ca ginere. *Salvator Eugen Avramescu*, ca nepot.

La inmormântare a pontificat venerabilul protopop *V. Beleş (Rada)*, care a rostit o predică pătrunzătoare; d-sa a fost asistat de preoții *I. Iorgovici (Cuveșdi)*, *Roxin (Lipova)* și *Tomescu* din loc. Cântările funebrale le-a executat corul teologilor din *Arad*.

Fie-i răposatei țărina ușoară!

* *Dar pentru biserică.* Creștinele noastre vęd. *Catița Giurchi* cu nora s'a vęd. *Saveta Giurchi* pătrunse de adevărată dragoste creștinească, cu ocaziune serbării *Invierii Domnului* din anul curent au mai contribuit la completarea șirului de binefaceri ce au dovedit totdeauna față de s. noastră biserică, prin donarea u u u i rënd de ornate preoțești complet în valoare de 100 coroane.

Ornatele donate s'au sfințit în prima zi de Paști prin preoții locali, în prezența credincioșilor participanți la serviciul divin, cu deosebită solemnitate.

Fapta aceasta nobilă care s'ngură se laudă pe sine ne incredințează că simțul de pietate și alipirea către sfința noastră biserică încă sunt vii în sinul credincioșilor noștri, cu toate încercările păcătoase ale unor dușmani ai bisericii lui *Cristos* cari ș'au pus devisa: înstrăinarea credincioșilor

dela sinul bisericii, care în decurs de veacuri întregi și între cele mai triste împregiurări ne-a ocrotit ca o adevărată mamă iubitoare.

De și cu ocaziunea sfințirii ornatelor donate s'a dat espresiane mulțumitei, totuși mă simt îndemnat ca și în numele comunei noastre bisericesti și pe aceasta cale să exprim mulțămitea noastră donatoarelor menționate, rugând pe *Dzeu* să reverse asupra lor darurile sale cele bogate și să le lungească firul vieții la mulți și fericiti ani spre bucuria familiei lor și spre a putea servi lui *Dzeu* tot cu asemenea dragoste. — *Sâmbătă*, la 10/23 Aprilie 1901. *Fabriciu Manuilă* paroch, președ. com. par.

* *Dar sfintei biserici.* *Comitetul* comunal din *Sânmiclăușul român* — cu consensul întregului popor, — în ședința sa ținută la 3/16 April a. c. a votat din capitalul numărării a urbarialilor un ajutor de 2000 cor. pentru renovanda biserică de aici — cu mențiunea, că din menționata sumă să se afigă în turnul s-tei biserici un orologiu; eară remanența să se adaugă la acoperirea șeselor pentru renovare.

În urma acestei fapte bine plăcute lui *Dzeu* în numele comunei bisericesti vin și pe aceasta cale a mulțămii această binefacere, rugând totodată pe bunul *Dzeu* să-i răspundească acestui comitet comunal fapta lni creștinească. „Fie îndemn acest comitet și altor comitete comunale.“ *Sânmiclăușul român* la 17/30 April 1901. — *Mihail Hașiaș*, preot rom. ort.

* *Societatea de lectură „Petru Maior“* are onoare a Vē invita la serata literară-musicală urmată de dans, ce se va aranja sub patronagiul *Ilustrativilor Lor Domnilor: Dr. Alexandru Mocsonyi de Foen* și *Dr. Iosif Gall Joi*, 16 Mai n. 1901 în sala hotelului „*Royal*“ cu binevoitorul concurs al *D-șoarelor: Clotilda Olteanu, Valeria Opiș, Margareta Ruva* și al tinerului artist *Desideriu Lenghel*. — Inceputul la 7½ ore seara. — Prețul de intrare: de persoană 4 coroane, de familie 10 coroane. — *Comitetul societății*. — Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului societății. Taxele și suprasolvi-rile marinimoase sunt a se trimite la adresa societății (*Budapesta, Molnár-uteza 20, II. 10*) și se vor chita pe cale publică.

Programa: 1. *Senin și Furtună* de *J. Vorobchievich*, executat de corul societății; 2. a) *Beethoven: Rondo*, b) *Lenghel: Poveste*, executate la pian de *Desideriu Lenghel*; 3. a) *Hubay: Sérénade (Unter ihrem Fenster)*, b) *Wieniawsky: Sielenska*, solo de violină de *D-șoara Valeria Opiș*; 4. *Despre Doină (Dor și jale)*, disertațiune de *Dionisie Stoica*, stud. phil; 5. *Massé: Les noces de Jeanette*, cântată de *D-șoara Clotilda Olteanu*, acompaniată la pian de *Desideriu Lenghel*; 6. a) *Häudel: Largo*, b) *Bocherini: Menuette célèbre*, cvartet executat de: *Emil Șincăi* stud. techn. violină I. *Leonida Domide*, stud. med. violină II. *Ioan Șandru*, stud. tech. violă, ** violoncello; 7. *Weber: Fantasie de concert*, executată la pian de *D-șoara Margareta Ruva*; 8. *Wieniawsky: Legendes*, solo de violină de *Emil Șincăi*, stud. tech.; 9. a) *Cântec sicilian*, de *C. G. Porumbescu*, b) *Vino lele*, de *J. Vidu*, executate de corul societății. — În paușă se va juca călușorul și bătuta.

* *Bibliografie.* *Uniunea Românilor din Transilvania cu biserică romano-catolică*, de *Dr. theol. George Popovici*, protopresbiter ort. român în *Lugoj*. (Editura autorului. Tiparul tipografiei diec. din *Caransebeș*). Prețul 2 cor. 50 fil. sau 3 franci.

Atragem de nou atențiunea în special a prooșimeii

și *invățătorimeii noastre* asupra acestei publicațiuni scrise cu temeiul deplin și obiectivitate și înaltă erudițiune teologică. Broșura în format elegant octav se estinde pe 263 pagini având următorul conținut:

Capitolul I. Creștinarea Românilor; Venirea Maghiarilor; Persecutarea bis. ort., Episcopiiile ortodoxe; *Capitolul II.* Suferințele poporului român; Ivirea reformățiunii; Legile de asuprire; Starea bisericii ortodoxe; *Capitolul III.* Protecțiunea austriacă; Intărîrea catolicismului; Organizarea propagandei catolice; Archiepiscopul Coloniei; Iesniții; *Capitolul IV.* Sporirea catolicismului; Mitropolitul Teofil; Scăderea influenței calvinilor; Primele încercări de uniune; Petițiunea dată în cauza uniunii; *Capitolul V.* Despre pretinsul Sinod ținut în luna Faur 1697 sub mitropolitul Teofil. *Capitolul VI.* Alegerea și sfințirea lui Atanasie de mitropolit; Frământările continuă în Transilvania în scopul uniunii. *Capitolul VII.* Actul uniunii din 7 Octomvrie 1696. *Capitolul VIII.* Luptele și certele cresc neconținut în Transilvania: Dispozițiunile guvernului și ale staturilor transilvane. *Capitolul IX.* Despre sinodul din luna Septemvrie 1700. *Capitolul X.* Călătoria lui Atanasie la Viena; Resultatul conferențelor din Viena; Numirea lui Atanasie de episcop; Decretele împărătești din 19 Martie 1701; Jurământul lui Atanasie; Reîntoarcerea și instalarea lui Atanasie. *Capitolul XI.* Desamăgirea lui Atanasie; Dieta din 1701; Mitropolitul Teodosiu și patriarhul Dositeiu; Protestele date contra uniunii; Rescriptul lui Atanasie din 18 Iulie 1701; Decretul împărătesc din 12 Decemvrie 1701; Opozițiunea Maghiarilor; Excomunicarea lui Atanasie; Resultatul uniunii. *Capitolul XII.* Luptele confessionale; Lăpădarea lui Atanasie de unație; Stăruințele episcopului Clain pentru drepturi și fuga lui la Roma; Samuil Clain; G. Șincai. Petru Maior despre uniune; Opiniunea altor scriitori gr.-cat. despre uniune; *Capitolul XIII.* Opiniunea istoricilor ort. rom. despre uniune; *Capitolul XIV.* Ierarhia națională la venirea Sârbilor; Organizarea ierarhiei sârbe; Statul ierarhiei în părțile ungurene în părțile banatice și în părțile transilvane; Luptele pentru obținerea unei ierarhii naționale; *Capitolul XV.* Cengresul bisericesc din 1868; Organizarea bisericii pe baza statutului organic; Desvoltarea bisericii ort.; Archidieceasa Transilvaniei; Eparhia Aradului; Dieceasa Caransebeșului; Concluziuni finale; *Capitolul XVI.* Caracterizarea uniunii; Concluziuni finale.

Profităm totodată de ocaziune a recomanda „Cuvântările bisericești” ale părintelui protopresbiter Dr. theol. George Pojovici din Lugoj, de cuprins variat și bogat, cari cuvântări ar trebui să se afile în biblioteca fiecărui preot. Prețul e 3 coroane și se afile la autor.

Mai departe frumoasa sa disertațiune despre „Religiune și știință” a cărei preț e 50 fileri.

* *Țeara minunilor.* Ziarul mexican „El Corre de Sonor” se laudă cu următoarele minunății ale țării sale:

În Mexico e cel mai înalt munte din America (Popocatept); cel mai adânc șanț, în Valencia; cea mai abundantă vină de argint în munții dela Guanajuato; grota cea mai spațioasă și la cea mai bizară formațiune, în Cacahuamilpa și Villa Garcia; cel mai străvechi oraș al continentului american nordic (orașul Tollon); cea mai veche întreprindere comercială a lumii noue: librăria din Abadeno, veche de 211 ani; locul de peregrinagiu Guaxelope, care rivalizează cu Lourdes; o rămășiță a poporului mexican, care întocmai ca Bascii în Europa. (Spania) difere foarte mult de celelalte triburi de popoare; apoi cel mai înalt arbore din America; Santa Maria de Tule; și în fine piscul Jorullo; cel mai nou vulcan de pe întreg pământul.

CONCURSE.

Amăsurat dispozițiunei Venerabilului Consistor diecesan de sub Nr. 4152 din 27 Iulie 1899, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului îmbinat de paroch și invățător din parochia Topla, protopresbiteratul Belinț, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de preot-invățător sunt: 1. O sesiune de pământ arător de 30 jugere; 2. Stola usuată; 3. întregirea dela stat în suma de 574 coroane; 4. În calitatea de invățător: locuință constătătoare din o chilie și din bucătărie; grajd pentru vite; grădină de 1200□ și 86 coroane în bani.

Toate aceste venituri garantează o parochie bunișoară de clasa a III-a.

Reflecțanții la acest post, cari au să fie absolvenți în regula de s. teologie, sunt potțiți a-și așterne concursurile lor instruite conform Regulamentului pentru parochii comitetului parochial, pe calea oficiului protopresbiterat gr. or. român din Belinț (Belincz, Temes-megyey.)

Preferiți vor fi cei cari, pe lângă studii teologice, au și studii speciale pedagogice.

Concurenții, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, respective în oratorie și în slujba dumnezească, au să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în biserică din Topla.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SĚRB. m. p. protopresbiter gr. or. român.

—□—

În urma deciziunei Venerabilului Consistor gr. or. Oraden de sub Nr. 340/24 B. 1901., pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă veteranul paroch Zacharia Papp din Diosig — protopresbiteratul Orăzii-Mari — se escrie concurs cu termen de alegere pe Marti în 22 Maiu (4 Iunie) 1901.

Dotățiunea se compune:

1. Din 20 jugere catastrale pământ arător prețuit în 400 cor.; 2. dela 75 Nr. de case câte 1 măsură bucate à 2 cor., 150 cor.; 3. dela 75 Nr. de case câte 80 fileri, 60 cor.; 4. venitele stolare după calculul mediu alor 5 ani 120 cor.; 5. Casa parochială cu supraedificătele și intravilanul 80 cor.; 6. ca întregire a dotăției preoțești din vistieria statului, — pentru preot fără 8 clase s'a pus în curgere suma de 299 coroane respective 499 corone.

Din dotățiunea de sus capelanul alegând se va bucura de jumătate — afară de casa par. și intravilan — pentru cari pe durata capelaniei va primi dela comuna bis. anual o desdaunare respective ajutor de 40 coroane. — Contribuțiunea erarială după pământurile parochiale o vor solvi usufructorii.

Pentru dotățiunea de sus alegândul capelan va avea a conduce oficiul și a implini toate serviciile și funcțiunile obvenizide în parochie.

Parochia fiind de cl III. dela recurenți se recere ovalificațiunea prescrișă în Regulamentul congressional.

Recurenții sunt avisăți a-și trimite recursurile adresate comitetului parochial concernent și ajustate conform prescrișelor Regulamentului pentru parochii, subsemnatului protopop în Oradea-Mare până în 20 Maiu (4 Iunie) a. c. eară până la alegere să se prezenteze în sfânta biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie.

Comitetul parochial. □

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop.